

KÖVICS GYÖRGY

professor emeritus
Debreceni Egyetem
Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi
és Környezetgazdálkodási Kar
Növényvédelmi Intézet
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2294-0648>

A GÖLLNER-DOHY CSALÁD HÁROM GENERÁCIÓJÁNAK SZEREPE A MEZŐGAZDÁK KÉPZÉSÉBEN

A Göllner-Dohy család három generációja járult hozzá a gazdasznezemzedékek képzéséhez, mindhárman debreceni kötődésűek. Ma már Wikipédia szócikkek is őrzik emléküket:

- *(id.) Göllner János (1871–1942) Trianont követően (1920) családjával Kolozsvárról Debrecenbe menekült, ahol a Gazdasági Akadémián a műszaki tanszéket vezette,*
- *Dohy (szül. Göllner) János (1905–1990) Debrecenben a piaristáknál érettségizett, majd a Debrecen-Pallagi Gazdasági Akadémián 1926-ban szerzett diplomát (fitopatológus),*
- *ifjabb Dohy János (1934–2002) agrármérnök, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, professzor, állattenyésztési és állattenyésztési kutatások kapcsolódnak munkásságához.*

Kulcsszavak: Debreceni Gazdasági Akadémia, Göllner János (id.) mérnök, Dohy (Göllner) János (fitopatológus), Dohy János (agrármérnök) akadémikus, állattenyésztő

THE ROLE OF THE THREE GENERATIONS OF THE GÖLLNER-DOHY FAMILY IN THE TRAINING OF AGRICULTURAL HIGHER EDUCATION. Three generations of the Dohy/Göllner family contributed to the training of hundreds of agricultural engineers, all three of whom had ties to Debrecen, Eastern Hungary. Today, Wikipedia articles also preserve their memory and activities.

- *(Senior) János Göllner (1871–1942), a mechanical engineer, fled with his family from Kolozsvár to Debrecen after the Treaty of Trianon (1920), where he headed the technical department of the Agricultural Academy.*
- *János Dohy (earlier Göllner) (1905–1990) learned at the secondary schools from the Piarists in Debrecen, then graduated as an agricultural engineer from the Debrecen-Pallag Academy of Agriculture in 1926 (phytopathologist).*

Beérkezett 2025. 09. 15.

Közlésre elfogadva 2025. 10. 15.

Copyright GERUNDIUM

– János Dohy (*Junior*) (1934–2002) *agricultural engineer, university professor, and researcher of animal breeding and husbandry were related to his activity. He was a member of the Hungarian Academy of Sciences (HAS)*

Keywords: Debrecen Academy of Agriculture, János Göllner (Senior), mechanical engineer, professor of mechanics, János Dohy (earlier Göllner), phytopathologist, János Dohy, agricultural engineer, professor of animal husbandry, member of HAS

Göllner János (id.)

Göllner János (id.) (Désakna, 1871. január 2. – Budapest, 1942. január 28.)¹ okl. mérnök, gépész-műszaki tanár, a kolozsvári, majd a Debrecen-Pallagi Gazdasági Akadémián, az 1921-ben működését megkezdő debreceni Orvostudományi karon, később az összevont természettudományi képzésben a fizika tárgy tanára.

Szépírói munkásságát Galambos János néven jegyezte.

A három-négy, tudósokból álló nemzedéket felölelő Göllner-Dohy család első jeles mezőgazdász generációjának képviselője. Édesapja bányamérnök volt, apja korai halálát követően nagynénje nevelte.

Tanulmányai

*(Id.) Göllner János
kultúrmérnök*

*(A kép forrása: A Szerző
saját, retusált fotója
Surányi B. 2007 alapján)*

A gimnáziumot Nagyszebenben végezte, szépirodalmi vonzalma mellett a műszaki pálya iránti érdeklődése (a geometria is érdekelte) megmutatkozott, melyet Kolbai Károly mezőgazdász édesapja keltett fel benne már középiskolai tanulmányai során.

A Pesti Királyi József Műegyetem mérnöki karára iratkozott be, majd szerzett okleveles kultúrmérnöki diplomát.

A gimnáziumot Nagyszebenben végezte, szépirodalmi vonzalma mellett a műszaki pálya iránti érdeklődése (a geometria is érdekelte) megmutatkozott, melyet Kolbai Károly mezőgazdász édesapja keltett fel benne már középiskolai tanulmányai során.

¹ N.N., Göllner János (mérnök) (Wikipédia, 2025), [https://hu.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6llner_J%C3%A1nos_\(m%C3%A9rn%C3%B6k\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6llner_J%C3%A1nos_(m%C3%A9rn%C3%B6k)). Hozzáférés: 2025. 12. 10. – valamennyi internetes hivatkozás esetében.

Életpályája

Végzését követően (1898) az Esterházy uradalomban, két évig Tatán uradalmi mérnök-ként dolgozott. Kolozsváron a Gazdasági Akadémia 1900-ban Műszaki Tanszéket szervezett, amelyre Göllner sikerrel pályázott és állami szolgálatba lépett. Kolozsvárott élt, 1920-ig ott dolgozott. A kolozsvári évei alatt a tangazdaság majorjának tervezését végezte, illetve a vetőmagvizsgáló építési munkálatait ellenőrizte. Kolozsvárott meteorológiai állomást is vezetett.

A Kis-Szamoson átívelő gyaloghíd (1902) tervezőjének személye ugyan bizonytalan, de egyes állítások szerint Göllner ebben is részt vállalt.²

1902-ben megnősült, felesége Dobay Olga.³ Gyermekekük, az 1905-ben született Göllner János, aki 1944-ben változtatta nevét apai nagyanyja után Dohyra, és Dohy (Göllner) János néven vált növénypatológussá, a növénykórten tanárává, először Debrecenben, majd 1954-től Magyaróváron, ahol karrierjét azonban az 1956-os forradalom utáni terror törte ketté.

*A Pálffy Gazdasági Akadémia tanulmányi épülete, kb. az 1930-as években
(Forrás: Vértesi Ferenc képeplapmátsolata, <https://debrecenikepeslapok.blogspot.com/2016/03/a-magyar-kiralyi-gazdasagi-akademia.html>)*

Göllner János a román mellett angol, német és francia nyelven is jól beszélt. Trianon tragédiáját követően a család Debrecenbe költözött.

² N.N., *Hajdú-Bihari Napló*, 1985. augusztus 31. 17. évf. 204. sz. Surányi Béla, „Irodalomtól a mezőgazdaságig. Göllner János (1871–1942)”, in *Emberek, művek, események. Tallózás Debrecen agrármúltjában* (Debrecen: Debreceni Egyetem Kiadó), 75–78.

³ BOZZAY Margit, *Magyar asszonyok könyve. „Dobay Olga”* (Budapest, 1931) 252–253. <https://mek.oszk.hu/14100/14181/>.

A Debrecen-Pallagi Gazdasági Akadémián 1920 augusztusától mezőgazdasági gépészetet, földmérést, rajzot, fizikát, valamint gazdasági építést tanított, ifj. Sporzon Pál (1867–1917)⁴ és Erdei János (1892–1990) mezőgazdász, gépészmérnök⁵ munkatársainak segítségével. Egy 1928. évi rendelet a gazdasági akadémiák számára a Műszaki Tanszékek felállítását kötelezővé tette, ahol építészeti és géptani ismereteket nyújtottak a hallgatóknak, *főtárgyként*. Az 1930-as évek elejétől a földmérés és az éghajlatlanok lettek főtárgyak. Ezen a Műszaki tanszék élén állt géptan oktatását Göllner átadta Erdei Jánosnak. A *melléktárgyak* sorába tartozott a fizika, amelyet Göllner János csaknem másfél évtizedig tanított.⁶

A *Debrecen-Pallagi Gazdasági Akadémia* megalakulását (1868) követően, a 20. század elején az állami egyetem létesítéséért folyó erőfeszítések Debrecenben is megindultak, rendkívül szerteágazó érdekkülönbségek küzdelmei mellett. Ennek során az vált mértékadóvá, hogy ki mennyit hajlandó áldozni érte (a Tiszántúli Református Egyházkerület, Debrecen városa, illetve az állam költségvállalásai?!). A városi egyetemi bizottság előterjesztése alapján a közgyűlés 1908. március 26-án hozott határozatával kimondta, hogy a város a teljes, négykarú egyetem felállítására átadja a javaslatban megjelölt vagy más alkalmas területet, a városi közkórházat és a bábaiskolát.⁷ A Debreceni Egyetem jogelődjének, a *Debreceni Magyar Királyi Tisza István Tudományegyetem* központi épületének alapkövetélteli ünnepségét 1927. június 3-án tartották, és az épületet 1932-ben avatták fel. Eredetileg – a *Kolozsvári Egyetem* mintájára – matematikai és természettudományi kart is terveztek, de ez akkor nem valósult meg. Felépítésében kulcsszerepet játszott gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter. A természettudományi tárgyakat általában a bölcsészettudományi kar keretében oktatták, kivételt jelentett a fizika. A Bölcsészettudományi karon belül nem hoztak létre önálló fizikai intézetet, hanem csak az Orvostudományi karon.⁸ A kis létszámú matematika–fizika és kémia–fizika szakos évfolyamok hallgatói a medikusok kurzusaival összevonva hallgatták a fizikát a Pallagi Gazdasági Akadémia Műszaki Tanszékén.⁹

⁴ N.N., „Sporzon Pál (tanár, 1867–1917)” (Wikipédia, 2016), [https://hu.wikipedia.org/wiki/Sporzon_P%C3%A1l_\(tan%C3%A1r,_1867%E2%80%931917\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Sporzon_P%C3%A1l_(tan%C3%A1r,_1867%E2%80%931917)).

⁵ KENYERES Ágnes (szerk.), *Magyar Életrajzi Lexikon 1000–1990*. „Erdei János”, <https://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC03609/03814.htm>.

⁶ SURÁNYI Béla, „Irodalomtól a mezőgazdaságig. Göllner János (1871–1942)”, in *Emberek, művek, események. Tallózás Debrecen agrármúltjában* (Debrecen: Debreceni Egyetem Kiadó, 2007), 75–78.

⁷ MUDRÁK József, „Egyetemalapítási tervek és a Debreceni Tudományegyetem megalakulása”, in *A Debreceni Egyetem története 1912–2012*. eBook, szerk. OROSZ István és ifj. BARTA János (Debrecen, Debreceni Egyetem Kiadó, DU Press, 2012), 41–55.

⁸ KAPUSZ Nándor és ifj. BARTA János, „V. Az Orvostudományi Kar. A megalakulástól az egyetem szét-darabolásáig (1914–1949/1950)”, in *A Debreceni Egyetem története 1912–2012*. eBook, szerk. OROSZ István és ifj. BARTA János (Debrecen, Debreceni Egyetem Kiadó, DU Press, 2012), 210.

⁹ SÓLYOM Jenő, „A két világháború közötti helyzet”, in *Fizika Magyarországon 1945 és 1959 között. A fizikai kutatás és egyetemi oktatás újjászervezése*. 2023. https://interkonyv.hu/konyvek/solyom_jeno_fizika-magyarorszagon-1945-es-1959-kozott/.

Göllner mint műszaki szakember az ismeretek terjesztésében is szerepet játszott: a *Debreceni Szemlében* (1927–1944)¹⁰ önálló rovatot vezet „Pipaszónál” címmel. Ebben a rovatban ütköztette a haladó és a maradi gazdák között fennálló szakmai kérdésekben az állásfoglalásait. Felhívta a figyelmet az őszi szántás, tarlóhántás fontosságára, az istállóépítésre, a trágyatelek létesítésére, a zöldtrágyázás, takarmánykezelés kérdéseire, az erőgépek szerkezeti ismereteire. 1926-ban Debrecenben rendezték meg az első országos legelő-rétgazdálkodási és takarmánytermesztési kiállítást, ahol népszerű formában irányította a figyelmet a füves területek ápolására, a gyomirtásra, felülvetésre, a fásítás fontosságára, a szakaszos legeltetés előnyeire.

A kormányzó a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Göllner János gazdasági akadémiai segédtanárt 1938-ban gazdasági akadémiai rendkívüli tanárrá nevezte ki.¹¹ Göllner János 1938-ban Pestre költözött, és ott hunyt el 1942. január 28-án, életének 72. évében. Hamvai azonban a debreceni Köztemetőben nyugszanak.¹²

Szépirodalmi tevékenysége – **Galambos János** írói álnév alatt – *Vérszerződés* (dráma, 1915); az *Elemér köve* (1941), pompás székely nyelven írt, hosszabb novellája székely népmese tárgyú (Hargitaváralja könyvei XV.¹³); *Jancsi* (kisregény, 1941). Neve ugyan nem volt székely, de lelke, szíve, szeretete, munkája azzá tették. Emellett a szerénység és a lelki finomság ritka mintaképe volt.¹⁴ További szakmai és szépírói bibliográfiai adatai a Wikipédiában találhatóak.¹⁵

Dohy (Göllner) János (1905–1990)

Göllner János (ifj.), a későbbi fitopatológus professzor Kolozsváron született 1905. október 19-én. Nevét 1944 tavaszán apai nagyanyja után Dohyra változtatta. Felesége Székely Lujza zongoratanár. Gyermekei: János, Mária és Attila. Közülük (ifj.) Dohy

¹⁰ KOROMPAI Gáborné, „Ismeretetés. Debreceni Szemle 1927–1944”. *Debreceni Szemle* (1927–1944), <https://hdl.handle.net/2437/381>.

¹¹ N.N., „Földművelésügyi kinevezések: ...Göllner János gazdasági segédtanárt gazdasági akadémiai rendkívüli tanárrá”. *Pesti Napló*, 1938. 07. 12., 132. szám 10. https://adt.arcanum.com/hu/view/PestiNaplo_1938_07/?pg=243&layout=s.

¹² N.N., „Az info@debrecenikozeum.hu 2025.03.12-én kelt válasz e-mail levele Kövics György részére: a fotója és a térképraiz szerint: A sírhely X tábla 4 Sor 112. sír, 2030.12.31 ig meg is van váltva. A fehér márvány kereszt fejtáblán fekete márványon Göllner János 1871-1943” Ugyanolyan, de különálló sírhely mellett balra: „Göllner Jánosné 1876–1937”.

¹³ GALAMBOS János, „Elemér köve”, in Cs[íkszentgyörgyi] JÓSA János, szerk. *Hargitaváralja*, Tudományos, szépirodalmi és társadalmi hetilap. A szegedi Hargitaváralja jelképes székely község hivatalos közlönye (Szeged, 1936. augusztus – 1944. június) cit. HERMANN Gusztáv Mihály, „Székelység – A Székelység. Két lap, két szerkesztő, két világ” *História*, 6. sz (2014): 69–74.

¹⁴ N.N., „Göllner János halálára”. *Hargitaváralja*. Az erdélyiek tudományos, szépirodalmi és társadalmi folyóirata (Szeged, Hargitaváralja Jelképes Székely Község kiadása, 1942), https://misc.bibl.u-szeged.hu/46408/1/hargitavara_1942_004.pdf.

¹⁵ N.N., Göllner János (mérnök) (Wikipédia, 2025), [https://hu.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6llner_J%C3%A1nos_\(m%C3%A9rn%C3%B6k\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6llner_J%C3%A1nos_(m%C3%A9rn%C3%B6k)).

János az állattudományi területen végzett kiemelkedő munkát, akadémikusi rangban. Mária kertészmérnök, Attila geodéta lett.¹⁶

A háborút vesztesként befejező Magyarországot részekre szedte a rákényszerített Trianoni Békediktátum. A család Kolozsvárról Debrecenbe költözött. Az édesapa, (id.) Göllner János Debrecen-Pallagon a *Magyar Királyi Gazdasági Akadémián* kapott állást, ahol gépészeti területen a Műszaki Tanszék vezetője lett.

(ifj.) Göllner János középfokú tanulmányait Debrecenben a Piarista Főgimnáziumban folytatta 1920–1923-ban, és ott is érettségizett. Felsőfokú tanulmányait a fiatalabb Göllner János a Debrecen-Pallagi Magyar Királyi Gazdasági Akadémián 1923–1926 között végezte.¹⁷ Gyakornoki kinevezést 1927-ben kapott a Növényteni Tanszékre. Gyakornoki éveit kihasználva, speciális kurzusokat hallgatott Debrecenben a Tisza István Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán. Ezekben az években vált elkötelezett kutatójává a növénykórtannak. Egyetemi doktori munkáját Soó Rezső irányításával végezte. A nemzetközileg ismert tudósnak ő volt az első doktorandusza. Doktori munkája a „dinnye antraknózia” témakörben készült. Értekezését 1930-ban megvédte.

Három évet (1929–1932) a Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémia Növényteni és Állattani Tanszékén, dr. Gróf Béla tanszékvezető mellett töltött.¹⁸

1933-ban Göllner életében ismét debrecen-pallagi időszak következett, 1940-ig. Oktató és kutató munkáját elismerve 1937-ben segédtanárrá, majd 1938-ban rendkívüli tanárrá nevezték ki. Ezzel egy időben, 1934–38 időszakban növényegészségügyi körzetvezető helyettes, 1939–40 között pedig körzetvezető volt.

A 2. világháború elején az első és második Bécsi döntés eredményeként az 1920-ban elcsatolt területek egy részét Magyarország visszakapta. Észak-Erdély annektálását követően 1940-ben Göllner Jánost a Kolozsvári Mezőgazdasági Akadémia Növényten és Növényegészségügyi Tanszékére helyezték tanszékvezetőnek. Ott a Gazdasági Akadémián 1941-ben rendes tanárrá nevezték ki, 1943-ban egyidejűleg az Állattani és Növényteni Tanszék vezetését is rábízták.

1944-ben történt a születési nevének megváltoztatása: apai nagyanyja nevét vette fel, és így, Dohy János néven vált a növénykórtan professzorává. Kolozsvárról 1944

¹⁶ KÖVICS György, SZARUKÁN István, DÁVID István, RADÓCZ László és TARCALI Gábor, „A Tiszántúli Növényvédelmi Fórum (TNF) negyed százada (1996–2021) és a kilenc Nemzetközi Növényvédelmi Szimpózium a Debreceni Egyetemen (9 International Plant Protection Symposium, IPPS at UD)”, in *Növényorvos képzés Debrecenben*. TARCALI Gábor, KÖVICS György, RADÓCZ László, szerk. (Debrecen, DE MÉK – Printart-Press Kft., 2021) 128–176. <http://real.mtak.hu/138352/>.

¹⁷ A mai egyetem jogelődje, a Magyar Királyi Felsőbb Gazdasági Tanintézet 1868-ban nyílt meg a Debrecenhez tartozó Pallagpusztán. 1906-ban akadémiai rangra emelték, és Magyar Királyi Gazdasági Akadémia néven működött tovább, kezdetben a keszthelyi és óvári akadémiaikkal együtt három, 1942-től négy tanéves gazdasági akadémiaként. 1945–1949 között a Magyar Agrártudományi Egyetem, Mezőgazdaságtudományi Kar Debreceni Osztálya megnevezéssel folytatta tevékenységét. Majd 1953-ban Debreceni Mezőgazdasági Akadémia néven önálló felsőfokú képzés indult újra.

¹⁸ TENK Antal, SURÁNYI Béla és NEMESSÁLYI Zsolt, „Közös emlékek Debrecen és Magyaróvár agrárfelsőoktatásának nagy tanáregyeniségéről”. *Gerundium-Egyetemtörténeti Közlemények* 11, 3–4. sz. (2020): 229–243. <https://doi.org/10.29116/gerundium/2020/3-4/12>.

őszén a Keszthelyi Gazdasági Akadémiára menekültek, ahol a Növényélettani és Növénykörtani Tanszéken alkalmazták. Főiskolai nyilvános rendkívüli tanárrá 1945-ben nevezték ki.

Dohy János elsőként fogalmazta meg (1945–1946) a *növényorvos képzés indokoltságát, a célkitűzéseket, a feladat- és munkaköröket*, azonban a második háborút követő időszakban ez nem valósulhatott meg, a 25 oldalas dokumentum csak kéziratban maradt fenn.¹⁹

Az agrárképzés háborút követő meggondolatlan átszervezésével az „egyetlen” Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Kar Debreceni Osztályának Növénytan Tanszékére került tanszékvezetői beosztásba. Az egyetem vidéki osztályait – érdemi megokolás nélkül – 1949-ben felszámolták. Ekkor Dohy (Göllner) Jánost – vallásos meggyőződése miatt – a Kisvárdai Növénynemesítő Telepre helyezték, rendelkezési állományba, majd tudományos kutatónak.

A szakemberigény kielégítése végett 1954-ben újra megnyitották a mezőgazdasági akadémiákat. Ekkor került a Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Akadémia Növénytan és Növényélettani Tanszékére tanszékvezetői beosztásba, amivel egyidejűleg az intézmény igazgatóhelyettesi feladatkörét is ellátta.

1956. október 26-án Dudás István százados, mosonmagyaróvári határőrlaktanya parancsnok a kora reggeli órákban a körlet védelmét a laktanyán kívül alakította ki. A laktanya déli, északi és nyugati oldalán géppuskafészeket telepítettek. A laktanya elé érkező fegyvertelen emberek, akadémiai hallgatók, általános iskolások tanáraikkal, gyerekes kismamák, vidékiek, a Mezőgépgyár és a MOFÉM gyár munkásai is ott voltak, nemzeti színű zászlókat lengettek, egyesek a Himnuszot, mások a Szózatot, a Kossuthnótát énekelve haladtak, az élen állók követelték a vörös csillag leszedését a laktanyáról, és a néphez való csatlakozásra hívták a bent lévőket. Létszámukat 1000-1200 főre becsülték. A tüntetőkre két vagy három géppuskasorozatot adtak le, amelynek számos halálos, súlyosabb (pl. Kuroli Géza későbbi professzor, akkor 20 éves gazdasz hallgató) és könnyebb áldozata volt. A borzalmas sortűz helyén ma Rieger Tibor szobrász *Golgota* című szobra (1991) áll, ahol még 50 kopjafa emlékezik a hivatalosan több mint 50, a szemtanúk és hozzátartozók szerint 107 halottra. A sortűz helye a Gyász tér nevet viseli.

Dohy János kutatói és szakmai pályafutását az 1956. évi októberi forradalom és szabadságharcot követő koncepciók perек törték derékba. Varga Ernő büntetőperének tárgyalásán, Győrben tanúként hallgatták ki, ennek folyamányaként helyben letartóztatták. A tárgyalás során az államügyész először halálbüntetés kiszabását kezdeményezte. Az utolsó szó jogán elmondott megrendítő hatású beszédének is köszönhetően büntetését 10 év szabadságvesztésben határozták meg, amelyből 5 évet (1957. május 28. – 1962. április 3.) letöltött. Rabtársai között több tudós, író és művész volt, közöttük Kosáry Domonkos, Déry Tibor, Darvas Iván.

¹⁹ Dr. KAJATI István szóbeli közlése.

*Dohy (Göllner) János fitopatológus 72 éves korában
(Forrás: Kövics et al.,
Növényorvos képzés
Debrecenben, 2021, 130. o.)*

1962 tavaszán egyéni kegyelemmel szabadult, a börtön-évek utáni elhelyezkedését Horn Artúr és Barabás Zoltán akadémikusok, valamint Belák Sándor rektor úr is segítették. Dohy Jánost 1963-ban ügyintézői beosztásba sorolták, 1966-ban témafelelős lett a Növényvédelmi Kutató Intézet Keszthelyi Burgonyabogár Laboratóriumában. Ebben a kissé „felszabadult” helyzetben előadásokat tartott, sorra jelentek meg publikációi, tudományos munkássága ismételten kiteljesedhetett. Munkaviszonya 1969. december 31-i nyugdíjazásáig tartott. 1957. február 28-án *honoris causa* (tisztelbeli) kandidátusi fokozatot kapott, amit 1959-ben az akadémia (MTA) megvont tőle. Az említett akadémikusok közbenjárására 1973-ban visszakapta kandidátusi fokozatát, és így jogaiba visszaállították. Szakmai munkássága kapcsán tagsága volt a Magyar Agrártudományi Egyesületben, az Országos Erdészeti Egyesület Mikológia Szakosztályában, a Magyar Tudományos Akadémia Növényvédelmi Főbizottságában, a Növényvédelmi Kutatóintézet Tudományos Tanácsában. Kuroli Géza (1936–2016) óvári entomológus professzor, egykori diákja adhatta át Dohy Jánosnak, a kiváló pedagógusnak, az elismert szaktekintélynek, a sorscsapásokat is mindvégig türelemmel viselt „Embernek” az Agrártudományi Egyetem Keszthelyi Tanácsa által adományozott „Georgikon Emlékérmét” 1985-ben.

Dohy János professzort élete végén, 1990-ben rehabilitálták és kárpótlással enyhítették elszenvedett sérelmeit. Neki ítélték oda elsőként a Széchenyi-díjat, amiről tudott, de átvételében betegsége és a március 6-án bekövetkezett halála már megakadályozta. A díjat nevében fia, ifj. Dohy János későbbi akadémikus vette át. Hamvait az Óvári temetőben helyezték örök nyugalomra.^{20,21}

Dohy János kórtanos professzor rögzös életútjáról ugyancsak megemlékeztek az első Nemzetközi Növényvédelmi Szimpózium (1st IPPS = 2. TNF) ülésén,²² illetve születésének 100. évfordulóján az 51. Növényvédelmi Tudományos Napokon, Budapesten is.²³

2015 májusában prof. Kuroli Géza Óváron az emléktábla elhelyezésekor így beszélt: „Dohy János professzor úr életútjára születésének 110., halálának 25 éves évfordulóján

²⁰ Gyula CZIMBER, „János Dohy (Göllner) 1905–1990”. *Acta Botanica Hungarica*, 36, 1–4. sz. (1990/1991): 3–6.

²¹ VINCZEFFY Imre, „Dohy János (1905–1990)”. *Debreceni Szemle* 6, 1. sz. (1998): 107–114.

²² BOGNÁR Sándor és KOPPÁNYI Tibor, „Debrecen és a magyar növényvédelem kapcsolata”, in *1st International Plant Protection Symposium at DAU – Első Nemzetközi Növényvédelmi Konferencia (2. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum)*. Abstracts – Összefoglalók (Debrecen, 1997. augusztus 18–19.) 14–18. <http://real.mtak.hu/11368/1/1233274.pdf>.

²³ BOGNÁR Sándor, „Kellenek a példaképek. Emlékezzünk kiváló elődeinkre. 100 éve született: Dohy (ifj. Göllner) János (1905–1990)”, in *51. Növényvédelmi Tudományos Napok 2005*. szerk. HORVÁTH József, HALTRICH Attila és MOLNÁR János (Budapest, 2005. február 22–23.) 22. <https://adoc.pub/nvenyvedelmi-tudomanyos-napok2005.html>.

akkor emlékezünk méltósággal, ha emléktáblán örökítjük meg tanári és tudományos teljesítményét, valamint emberi magatartását.²⁴

Mosonmagyaróváron ma utcanév is őrzi Dohy professzor úr tisztes személyiségét, áldozatát.²⁵

*Dohy János növénykörtán professzor emléktáblát helyeztek el az Óvári Gazdasági Akadémia falán 2015-ben
(Forrás: A Szerző saját felvétele)*

Dohy János (ifj.) (1934–2002)

A Göllner-Dohy család harmadik gazdász-nemzedékének képviselője Dohy János agrármérnök, állattenyésztő. A hazai állattenyésztési és állattenyésztési kutatások nemzetközileg elismert szaktekinvélye.²⁶

Debrecen-Pallagpusztán született, elemi iskoláit már a kolozsvári líceumban (1940–1944) végezte, ahová édesapját, Göllner (1944-től: Dohy) Jánost áthelyezték a második Bécsi Döntés nyomán a visszacsatolt Kolozsvári Gazdasági Akadémiára, ahol a Növénytani és Növényegészségügyi Tanszékének szervezésével és vezetésével bízták meg.

A család élethelyzetének mozgalmasságát követve az ifjabb Dohy János középiskolai tanulmányait a keszthelyi premontrei, a debreceni piarista és a kisvárdai Bessenyei

²⁴ KUROLI Géza, „Prof. Dr. Dohy János CSc életútja 1905–1990 Emléktábla avató beszéd”, 2015. http://ovarigazdasz.hu/images/hirek/2015/20150530_Dohy_emlektabla-avatas/Kuroli_G_beszed_Dohy_20150530.pdf.

²⁵ KIMLEI Péter, „Dohy János” (Moson Megyei Életrajzi Lexikon, 2022), <http://www.hgkmozar.hu/mmel/?o=szc&c=k112>.

²⁶ N.N., „Dohy János (agrármérnök)”, [https://hu.wikipedia.org/wiki/Dohy_J%C3%A1nos_\(agr%C3%A1rm%C3%A9rn%C3%B6k\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Dohy_J%C3%A1nos_(agr%C3%A1rm%C3%A9rn%C3%B6k)).

György Gimnáziumban (1944–1952) végezte. Mindenütt kiváló pedagógusok, szuggesztív egyéniségű, a magyar nemzet iránt elkötelezett tanárok oktatták és nevelték, akiknek nagy része volt abban, hogy tanulmányi eredményei alapján 1952-ben – felvételi nélkül – csupán „elbeszélgetés” után vették fel a budapesti Agrártudományi Egyetem Állattenyésztési Karára, majd a kar Gödöllőre helyezése után ott fejezte be 1957-ben a felsőfokú tanulmányait.²⁷ Horn Artúr (1911–2003) professzor mellett az állattenyésztési tanszéken tudományos diákköri munkát végzett, és készítette el diplomadolgozatát is. Kutatási eredményei alapján diplomamunkájának megvédése (1957. április 1.) után Horn Artúr tudományos gyakornoknak hívta meg tanszékére.

Még abban az évben az Állattenyésztési Kutatóintézetbe került, ahol aktív részese volt a tejlő magyar barna és a tejlő magyar tarka szarvasmarhafajták kialakításának. Egyetemi doktori értekezését 1963-ban védte meg „*A tehén néhány értékmérő tulajdonságának számszerű kifejezése és vizsgálata a magyar tarka fajtában*” címmel. Ez évtől munkásságát a budapesti Állatorvostudományi Egyetemen folytatta, ahol Horn Artúr tanszékén dolgozott egyetemi adjunktusként, majd docensként. Tíz év aktív oktató- és kutatómunka eredményeképpen 1968-ban a mezőgazdaság-tudomány kandidátusa fokozatot szerzte meg.

1974-től a herceghalmi Állattenyésztési Kutatóintézet tudományos főigazgató-helyettesének nevezték ki.

1976-tól a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola tudományos főigazgató-helyettesi megbízását nyerte el. 1976-ban öt hónapos tanulmányúton is járt az USA-ban. Horn Artúr professzor nyugállományba vonulásakor, 1980-ban ő vette át a budapesti Állatorvostudományi Egyetem állattenyésztési tanszékének vezetését. A szarvasmarha nemesítésében és tenyésztésében kifejtett tudományos munkássága alapján 1984-ben megszerezte a mezőgazdaság-tudomány doktora fokozatot.

A Gödöllői Agrártudományi Egyetem állattenyésztési tanszékét 1986-tól vezette, és 1990-re intézett fejlesztette. Egy ciklusban (1987–1990) tudományos és nemzetközi rektorhelyettese volt az agrártudományi egyetemnek, majd dékánként a doktori képzés irányítója lett. 1995 és 1999 között az alkalmazott állatgenetikai és -nemesítési tanszék vezetője volt. Az aktív egyetemi tevékenységtől 2000-ben visszavonult, de a doktori képzésnek ezt követően is aktív részese maradt, és irányította az általa szervezett állatnemesítési kutatócsoportot, amely számos fiatal kutatónak adott lehetőséget tudományos munkásságának folytatására.

Tudományos tevékenységének elismeréseképpen 1993-ban az MTA levelező, majd 1998-ban rendes tagjává választotta.

1996-ban részt vett az édesapja tiszteletére „*in memoriam* Dohy (Göllner) János ülés és Növényvédelmi Szakmai Nap” eseményein, ahol kortársai, tisztelő barátai

²⁷ HORN Péter, „Megemlékezés: Dohy János”. *Magyar Tudomány*, 2. sz. (2003): 270–273. <https://real-j.mtak.hu/1885/2/2003-02.pdf>.

megemlékeztek²⁸ az oktatói pályájától elszakított, jeles kórtanos, (id.) Dohy János professzorról, édesapjáról.²⁹

Akadémikus társainak bizalmát élvezve 1999 júniusától az MTA Agrártudományok Osztályának elnökhelyettese, majd elnöke volt.

Számos szakmai és tudományos díj közül meg kell említenünk a Horn Péter akadémikussal megosztva elnyert Széchenyi-díjat (az első ilyen rangos, állami elismerést 1990-ben édesapja, Dohy [Göllner] János kapta meg), a Debreceni Agrárfelsőoktatásért Emlékérmét (2002). *Honoris causa* doktori címet adományozott számára a Pannon Agrártudományi Egyetem (1994), a Debreceni Agrártudományi Egyetem (1997), a Nyugat-Magyarországi Egyetem (2001) és a Kaposvári Egyetem (2001).

Külföldi elismerései közül kiemelendő tiszteleti tagsága a Német Állattenyésztők Társaságában (Ehrenmitglied der Deutschen Gesellschaft für Züchtungskunde, 1997). Az Állattenyésztők Európai Szövetségének hat éven át (1982–1988) volt választott elnökségi tagja, az itt végzett munkájáért és a Magyarországon megrendezett három (1970, 1986, 2001) nemzetközi konferenciáért az állattenyésztők a Kiváló Szolgálatért Érdeméremmel tisztelték meg (Distinguished Service Award, Európai Állattenyésztők Szövetsége, 1999)³⁰. A Firenzei Akadémián (Accademia dei Georgofili, Firenze, 2001) levelező tagsággal tüntették ki.

A hazai tudományos lapok közül az *Acta Agronomica Hungarica*, a *Hungarian Agricultural Research*, az *Állattenyésztés és Takarmányozás*, valamint a *Tejgazdaság szerkesztőbizottságának*, a nemzetközi lapok közül pedig a *Livestock Production Science*, az *Egyptian Journal of Animal Science* és az *Animal Science Papers and Reports of Polish Academy of Sciences*-nek volt tanácsadó testületi tagja.³¹

Az MTA emléküléssel búcsúzott 2002. december 10-én Dohy János akadémikustól. Hamvasztás utáni búcsúztatására – kívánsága szerint – legszűkebb családjá körében került sor. Hamvait családjá őrzi.

²⁸ Lásd még a *Gerundium* ugyanezen lapszámában: Kövics György és TARCALI Gábor 30 éves a Tiszántúli Növényvédelmi Fórum irását. Kövics, G. és Tarcali, G. (2025), „30 éves a Tiszántúli Növényvédelmi Fórum”. *Gerundium-Egyetemtörténeti Közlemények* 16, 3–4 sz. (2025): 250–265. <https://doi.org/10.29116/gerundium/2025/3-4/14>.

²⁹ Kövics György, szerk., *Emlékezés és Növényvédelmi Szakmai Nap* (1. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum): Összefoglalók (Debrecen, 1996. augusztus 19.) 1–51. https://mek.unideb.hu/sites/default/files/upload_documents/abstracts_1996.pdf.

³⁰ GUNDEL János, „Dohy János (1934–2002)”. A Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztályának 2002. évi tájékoztatója. (Budapest: MTA, 2003) 114–117.

³¹ FEHÉR György, *Biographia. Elhunyt tanáraink és előadóink életrajza 1787–2007: Dohy János* (Budapest: SZIE Állatorvostudományi Egyetem, 2007), 83–86. <https://huveta.hu/bitstream/handle/10832/617/DohyJanos.pdf?sequence=1>.